

20.2.2025

המרכז הגדול מסוגו בישראל למדע אזרחי יוצא לדרך במוזיאון הטבע בתל אביב

המרכז הישראלי למדע אזרחי במוזיאון הטבע ע"ש שטיינהרדט, אונ' תל אביב, פועל לשילוב הציבור בניטור ותיעוד חקר המגוון הביולוגי והסביבה לטובת המדע ושמירת הטבע בישראל.

במסגרת הכנס השנתי הראשון של מדע אזרחי בישראל, שיתקיים ב-20 בפברואר 2025, תושק רשמית גם פעילות עם מיזמי מדע אזרחי קיימים, ויוצגו האתר והכלים שהוקמו לקליטת דיווחים מהציבור ולאיסוף נתונים עבור מחקר מדעי.

כיוזמה משותפת עם **קרן קיימת לישראל והחברה להגנת הטבע**, המרכז יעניק תמיכה טכנולוגית ומדעית במיזמים קיימים, יפתח רשת ארצית לשיתוף ידע וליצירת מאגרי נתונים, שיהוו תשתית מתקדמת למחקר ולעשייה, ויפעל לקידום המדע ושמירת הטבע בישראל.

<https://citizen-science.smnh.tau.ac.il/>

מוזיאון הטבע ע"ש שטיינהרדט באוניברסיטת תל אביב ישיק בחודש פברואר את המרכז הישראלי למדע אזרחי, יוזמה שמטרתה לשלב את הציבור הרחב במחקר מדעי ובשימור המגוון הביולוגי בישראל. **המרכז החדש, בשיתוף קק"ל והחברה להגנת הטבע, שם במוקד את המדע האזרחי - מחקר מדעי המתבצע על ידי מדענים ושיאנים מדענים כאחד - בכל שלבי התהליך המדעי, מתוך מטרה להפוך את הציבור הישראלי לחלק בלתי נפרד ממחקרי המגוון הביולוגי והסביבה ולעודד אותו לקחת חלק פעיל בתיעוד ואיסוף הנתונים.**

בכנס שנתי ראשון בנושא מדע אזרחי, שיתקיים במוזיאון ביום חמישי, 20 בפברואר 2025, המרכז יושק רשמית. המרכז נועד להעניק תמיכה טכנולוגית ומדעית במיזמים קיימים באמצעות פיתוח רשת ארצית לשיתוף ידע וליצירת מאגרי נתונים, שיהוו תשתית מתקדמת למחקר ולעשייה. המרכז יפעל לפיתוח מאגר מידע לאומי, שיתבסס על מערכת נתונים בסטנדרטים בינלאומיים, שישימש חוקרים, מוסדות ומנהלי שטחים, וכן להנגשת תוצאות המחקרים לציבור, לקובעי מדיניות ולגופים מקצועיים.

ההשתתפות במדע אזרחי מיועדת לכולם ועל פי רוב אינה מצריכה ידע קודם או מאמץ מיוחד. הדרך הנפוצה ביותר היא צילום ודיווח תצפיות באמצעות אפליקציות ייעודיות במיזמים ייעודיים (כמו דיווח על נמלת האש או ספירת הציפורים הגדולה), או באמצעות דיווח על תצפיות אקראיות במיני חי וצומח. הדיווחים מהציבור נעשים באפליקציות בין-לאומיות כמו iNaturalist, המהווה פלטפורמה מרכזית לצילום וזיהוי צמחים ובעלי חיים; eBird, המתמקדת באיסוף תצפיות ציפורים; ו-BioCollect, המאפשרת איסוף נתונים במגוון רחב של פרוטוקולים. נתונים מאפליקציות אלו יהפכו לחלק ממאגר הנתונים הלאומי של ישראל ויעשה בהם שימוש למחקר כבסיס לקבלת החלטות בניהול מגוון ביולוגי וסביבה.

ISRAEL CENTER
CITIZEN SCIENCE
המרכז הישראלי
למדע אזרחי
المركز الإسرائيلي
العلوم المدنية

אוניברסיטת תל אביב
קלאוזנר 12, ת.ד. 39040
תל אביב 6139001
SMNH.TAU.AC.IL

המרכז למדע אזרחי יעודד מעורבות ציבורית ובחירת מיזמים להשתתפות מתוך רשת מיזמים ענפה. הבחירה במיזמים תהיה על בסיס עניין, מיקום גיאוגרפי ופרמטרים נוספים.

יו"ר מוזיאון הטבע ע"ש שטיינהרדט, פרופ' תמר דיין: "מדע אזרחי – שיתוף הציבור בעשייה המדעית – הוא גישה חדשה במדע התופסת תאוצה עצומה בעולם. היא משלבת את המדע והקהילה, תוך הבנה של התרומה הפוטנציאלית של הציבור, כפרטים וכקהילות, לייצור ידע ותובנות מדעיים, ובה בעת את חשיבות המדע לציבור הרחב. השילוב הזה מתאפשר היום תודות להתפתחויות טכנולוגיות מתקדמות, ובכלל זה בינה מלאכותית, המאפשרות, מצד אחד, דיווח ישיר ואמין למאגרי מידע משותפים, ומצד שני, כלי ניתוח של נתוני עתק המאפשרים ניתוח מדעי של הנתונים המתקבלים מן הציבור הרחב. מדובר במהפכה הן ביכולת לעשות מדע והן בתפישה של תפקיד המדע בחברה, במיוחד בכל הנוגע למחקר וניטור הטבע והסביבה. המרכז הישראלי למדע אזרחי במוזיאון הוקם כדי ליזום ולתמוך במיזמי מדע אזרחי, ועל ידי כך לקדם את הטמעת הגישה הזאת במדע ובחברה".

מנכ"ל מוזיאון הטבע ע"ש שטיינהרדט, אלון ספן: "מוזיאון טבע בעולם מובילים כיום את תחום המדע האזרחי, הן בשל המומחיות המדעית של אוצרי המוזיאון והן בשל הקשר הייחודי והבלתי אמצעי של מוזיאון טבע עם הקהל הרחב. זהו תפקיד חברתי, לצד מדעי, על מנת לקדם שמירת טבע. המרכז הישראלי למדע אזרחי במוזיאון הטבע ע"ש שטיינהרדט יאפשר לציבור בישראל – פעילים, תלמידים, אנשי אקדמיה וחובבי טבע – להצטרף למאמץ לשימור הסביבה והטבע בישראל. הפלטפורמה שהוקמה במוזיאון תאפשר שיתוף ציבור ויצירת שינוי אמיתי שישיע על הדורות הבאים".

ד"ר דורון מרקל, המדען הראשי של קק"ל: "מדע אזרחי הוא תחום מדעי המתפתח כיום במהירות בעולם כולו, וגם בישראל. סוג כזה של פעילות מדעית חשוב משלושה כיוונים: העצמת הקשר של הציבור לשטחים הפתוחים שסביבו והבנת היכולת להשפיע על גורלם של שטחים אלו; חיזוק פרקטיקות של ניהול שטחים פתוחים המבוסס על ידע; ובמקרים רבים, סגירת מעגל בתהליך המחקר המדעי באמצעות מתן מענה לשאלות שדורשות איסוף נרחב של נתונים. קק"ל, כחברה הפועלת לטובת הציבור בישראל, וכזו המנהלת שטחים פתוחים בעבורו, שמחה לתמוך ולהוביל את קידום המדע האזרחי בישראל".

דן אלון, מנכ"ל החברה להגנת הטבע: "בשנים האחרונות הובילה החברה להגנת הטבע, עם שותפים שונים, מיזמי מדע אזרחי וחיברה בין אזרחים למדענים בסוגיות הנוגעות לשמירת טבע ולהגנה על המגוון הביולוגי והשטחים הפתוחים. שיתוף הפעולה הזה אפשר תרומה למדע ולשמירת הטבע בישראל, ומשתתפים רבים דיווחו על צבאים, חזירי בר, סלמנדרות, כלניות, ציפורים, פרפרים, קיפודים, גחליליות, חולדות, נמלי אש, עטלפים וכו'. אנו שמחים להצטרף ולקחת חלק במרכז הישראלי למדע אזרחי שמוקם בימים אלו, שימשיך לספק נתונים מדעיים עבור שמירת הטבע בישראל".

ד"ר תומר גויטע, מנהל המרכז הישראלי למדע אזרחי במוזיאון הטבע ע"ש שטיינהרדט: "מדע אזרחי מאפשר לכולנו לקחת חלק פעיל בשימור המגוון הביולוגי בישראל. שיתוף הציבור בתהליכי מחקר כמו איסוף וניתוח נתונים, לא רק מעשיר את הידע המדעי, אלא גם מחזק את תחושת השייכות של אנשים לטבע שסביבם. המרכז נועד להפוך את המדע האזרחי לנגיש ומעשי, ולהשתמש בו ליצירת פתרונות סביבתיים חדשניים, המבוססים על מעורבות רחבה ואמיתית של הקהילה".